

NOKUTs utredninger og analyser

Hvor utbredt er praksis i norsk høyere utdanning?

Del av prosjektet Operasjon praksis 2018-2020

Februar 2019

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og fagskoleutdanning, samt godkjent høyere utenlandsk utdanning. Med rapportserien "NOKUTs utredninger og analyser" vil vi bidra til økt kunnskap om forhold innenfor høyere utdanning og fagskoleutdanning som har betydning for kvaliteten i studiene og gi økt kunnskap om forhold knyttet til godkjenning av utenlandsk utdanning i Norge. Data til rapportene får NOKUT gjennom våre faste spørreundersøkelser som Studiebarometeret, Underviserundersøkelsen og andre egeninitierte undersøkelser. Informasjon hentes også fra intervjuer, litteraturstudier, registre og portaler. I tillegg bruker vi resultater fra vår evaluerings-, akkrediterings- og godkjenningsevirsomhet.

Vi håper at analysene og resultatene våre kan være nyttige i arbeidet med godkjenning av utenlandsk utdanning og gi ideer og stimulans til lærestedenes arbeid med å kvalitetssikre og videreutvikle utdanningstilbudene.

Tittel:	Hvor utbredt er praksis i norsk høyere utdanning?
Forfatter(e):	Pål Bakken, Stein Erik Lid og Ingvild Andersen Helseth
Dato:	4. februar 2019
Rapportnummer:	1-2019
ISSN-nr	1892-1604

Forord

En rekke aktører fremhever økt bruk av praksis som læringsform for å sikre arbeidslivsrelevans. Flere utdanninger og institusjoner som tradisjonelt ikke har hatt praksis ønsker å tilby praksis. Gjennom tilsyn, evalueringer, undersøkelser og andre prosjekter som NOKUT og andre har gjennomført, ser vi imidlertid at praksis har mange utfordringer når det gjelder kvalitetssikring og -utvikling.

NOKUT har derfor satt i gang et prosjekt knyttet til praksis som vi kaller «Operasjon praksis». Gjennom prosjektet ønsker vi å bidra til å rette oppmerksomhet mot aktuelle utfordringer og gode praksiser, sammenstille kunnskap om faktorer som er viktige for å lykkes med praksis og skape arenaer der sentrale aktører kan dele erfaringer og kunnskap.

I denne analysen ser vi på hvor og hvordan praksis som læringsform forekommer i norsk høyere utdanning per i dag. Dette er et ledd i å samle, systematisere og dele et kunnskapsgrunnlag knyttet til praksis.

Ytterligere rapporter fra prosjektet er tilgjengelige på <https://www.nokut.no/operasjon-praksis-2018-2020>.

Sammendrag

Denne analysen har til hensikt å gi en indikasjon på utbredelsen av praksis i norsk høyere utdanning basert på allerede tilgjengelige data. Spørsmål vi forsøker å besvare er: hvor foregår praksis, hvor utbredt er det med obligatorisk versus frivillig praksis, og hvor stor andel av studentene går på programmer med praksis? Vi ser også på andelen studieprogrammer med praksis fordelt på nivå, fagfelt og institusjoner.

Dette har vi gjort ved å bruke data fra den nasjonale studentundersøkelsen Studiebarometeret som dekker de aller fleste norske studieprogrammer. Validiteten av resultatene fra analyse av disse dataene blir vurdert ved å se dem i sammenheng med registerdata fra Database for høgre utdanning (DBH) og resultatene av et kartleggingsprosjekt OsloMet har utført for å identifisere omfanget av praksis ved universitetet. Analysene gir ikke helt presise svar, men vi konkluderer med at de gir gode indikasjoner.

Blant Studiebarometerets programmer finner vi at 26 % har obligatorisk praksis, 21 % har frivillig praksis, mens 53 % ikke har praksis. Når vi ser på studentene, rapporterer 33 % at de går på programmer med obligatorisk praksis, 30 % at på programmer med frivillig praksis og 37 % på programmer uten praksis. Om lag to tredeler av studentene synes altså å ha tilbud om praksis slik vi finner det i vårt materiale.

Blant programmene med obligatorisk praksis er det et klart tyngdepunkt mot profesjonsutdanninger med rammeplanstyrt praksis slik som grunnskolelærerutdanning og sykepleieutdanning. Blant programmer med frivillig praksis er det et tyngdepunkt blant programmer innenfor utdanningstyper som økonomi og administrasjon, ingeniørutdanning, historisk-filosofiske fag og biologi, men vi finner også flere programmer blant slike utdanningstyper der studentene rapporterer at de har obligatorisk praksis.

Innhold

1	Innledning og metode	1
1.1	Studiebarometeret.....	1
1.2	Selvrapportert praksis versus registerdata i DBH.....	2
1.3	Data fra Studiebarometeret versus data fra kartleggingsprosjekt ved OsloMet	2
2	Resultater.....	3
2.1	Utbredelsen av praksis – andel studieprogrammer og studenter	3
2.2	Utdanningstyper.....	5
2.3	Utdanningsnivå.....	6
2.4	Fagfelt.....	7
2.5	Institusjoner	8
3	Avslutning.....	10
4	Appendiks	11

1 Innledning og metode

Denne analysen er en del av prosjektet Operasjon praksis¹. Formålet med analysen er å si noe om hvor mange studieprogrammer som tilbyr praksis, enten obligatorisk eller frivillig, hvor de finnes og hvor mange studenter som omfattes av praksisordninger.

Det er flere kilder til informasjon om dette. I dette innledningskapittelet gjennomgår vi de kildene vi har benyttet.

1.1 Studiebarometeret

Studiebarometeret er en nasjonal spørreundersøkelse som blir sendt ut til over 60 000 studenter hver høst. Undersøkelsen spør om studentenes oppfatninger om kvalitet i studieprogrammer ved norske høyskoler og universiteter. Det er NOKUT som er ansvarlig for undersøkelsen.

Det inngår 1767 studieprogrammer i Studiebarometeret 2017. Studiebarometeret inkluderer så å si samtlige bachelorgrads- og mastergradsprogrammer i Norge. Unntakene på institusjonsnivå er noen svært få og små private høyskoler og Forsvarets høyskoler. Dessuten er det en del programmer som ikke tar opp studenter hvert år, noen av disse er ikke med i 2017-dataene. Allikevel, på grunn av Studiebarometerets svært store dekningsgrad, vil antall og ikke minst andel, bachelorgrads- og mastergradsprogram i ulike kategorier være svært dekkende. Studiebarometeret viser svært få endringer fra år til år og 2017-tallene om praksis antas dermed å være representative for andre år.

I Studiebarometerets spørreskjema krysser respondentene av for om de har «hatt praksisperiode organisert av studieprogrammet». Studenter som velger «Ja» på dette spørsmålet kan deretter svare på en del spørsmål om sine erfaringer fra praksisperioden. Basert på inngangsspørsmålet om praksis, definerer vi hvilke programmer som havner i kategorien «har hatt praksis». Definisjonen er laget for å bestemme hvilke programmer som skal vises med data på praksis på Studiebarometeret.no.²

I denne analysen har vi valgt å bruke begrepet «obligatorisk praksis» om programmer der flere enn 49,5 % av studentene har svart at de har hatt organisert praksis i inngangsspørsmålet om praksis i Studiebarometeret. Begrepet «frivillig praksis» brukes om programmer der færre enn 49,5 % har svart dette. Dette er den samme definisjonen NOKUT bruker i Studiebarometerets nettportal, for å bestemme om praksisvarene skal vises for programmet. Vi har ikke fått tilbakemeldinger fra institusjonene som tilsier at denne definisjonen framstiller studieprogrammene på en feilaktig måte. I dette ligger det likevel en mulig feilkilde ved at misforståtte eller feilaktige svar kan få betydning. Dette vil spesielt kunne gjelde for små studieprogrammer der enkeltpersoner svar kan ha større utslag enn på større programmer.

En svakhet ved dataene er at en del studenter ennå ikke har hatt praksis, da de aller fleste respondentene er inne i sitt tredje semester. En annen svakhet er at en del respondenter kan ha avgitt

¹ For mer informasjon, se: <https://www.nokut.no/operasjon-praksis-2018-2020>.

² I 2017 gjelder dette 319 (18 %) program. Studenter på disse programmene har i overveiende grad svart at «har hatt praksis», og har samtidig så mange respondenter at de vises med praksisdata. Regelen for visning er at minst seks individer har svart på minst tre praksis spørsmål og at disse utgjør minst 49,5 % av de som har svart på undersøkelsen. Disse programmene defineres til å ha organisert obligatorisk praksis.

misforståtte/feilaktige svar på «har hatt praksis»-spørsmålet. I tillegg er det verdt å minne om at bare bachelorgrads- og mastergradsprogrammer er inkludert. Det totale omfanget av praksis blant bachelor- og mastergradsstudenter, og i enda mindre grad totalt i høyere utdanning, kan vi dermed ikke si noe eksakt om.

Når vi legger data fra Studiebarometeret til grunn, må vi altså akseptere noen feilkilder. En sammenligning av data om praksis fra Studiebarometeret og programmer innenfor utdanningstyper vi vet har praksis viser et godt samsvar. Vi har sammenliknet våre funn med registerdata i Database for høgre utdanning (DBH) og data fra OsloMet for å kontrollere funnene. Mer om dette nedenfor. Til sammen mener vi derfor at Studiebarometeret fungerer godt for å gi en indikasjon på utbredelsen av praksis som læringsform i norsk høyere utdanning.

1.2 Selvrapportert praksis versus registerdata i DBH

Informasjon om hvilke programmer som har praksis finnes også som registerdata basert på institusjonenes rapportering til DBH. Dataene fra DBH kan brukes, men en svakhet med disse dataene er at de bare omfatter organisert, obligatorisk praksis. Andre praksisformer, som frivillig praksis, rapporteres ikke. Ved å benytte oss av studentenes egenrapportering i Studiebarometeret, fanger vi også opp praksisordninger som bare en del av studentkullet har deltatt i, samt andre ordninger som studentene selv oppfatter som praksis.

En annen svakhet er at det forekommer feilrapportering i DBH når det gjelder praksis. Vi finner blant annet at flere programmer innen barnehagelærerutdanning, farmasi, medisin og lektorutdanning står oppført med 0 prosent praksis eller mangler verdi for praksisvariabelen i DBH. En sammenligning med Studiebarometerdata viser at for flere av disse programmene har alle, eller nesten alle, Studiebarometerets respondenter oppgitt at de har hatt praksis.

For en mer detaljert sammenligning og vurdering av registerdata fra DBH og egenrapportering i Studiebarometeret, se appendiks.

1.3 Data fra Studiebarometeret versus data fra kartleggingsprosjekt ved OsloMet

OsloMet har gjennom prosjektet Arbeidslivsportalen gjort en kartlegging av blant annet omfanget av praksis i sine studieprogrammer. Kartleggingen inneholder en del detaljer om praksis som Studiebarometeret ikke gir, slik som blant annet informasjon om lengde på praksisperioden(e) og antall perioder. Kartleggingen omfatter ikke bare bachelor- og mastergradsstudier, men også halvårsstudier og videreutdanninger.

En sammenlikning av data fra OsloMets kartlegging og data fra Studiebarometeret viser likevel et svært stort samsvar. OsloMet har 34 bachelor- og mastergradsstudier i sin kartlegging. Av disse er 31 programmer med i Studiebarometerets populasjon. Av disse fanges hele 28 (90 %) av programmene opp som programmer med praksis når vi legger vår definisjon for å avgjøre om et program i Studiebarometeret har praksis til grunn.

Med utgangspunkt i data fra Studiebarometeret, defineres 65 programmer ved OsloMet som praksisprogrammer, noe som er langt flere enn i OsloMet sin kartlegging. Forskjellen skyldes trolig at Studiebarometeret opererer med studieprogram som enhet, mens OsloMets kartlegging i noen tilfeller

«slår sammen» flere programmer i hver observasjonsenhet («studieretning»). For eksempel er det i Studiebarometeret tre barnehagelærerprogrammer, mens det i OsloMets kartlegging er én observasjon her.

OsloMets kartlegging ga oss mulighet til å kontrollere bruken av Studiebarometeret som grunnlag for vår analyse. Sammenlikningen viser stor grad av samsvar og styrker dermed valget av Studiebarometeret som datagrunnlag.

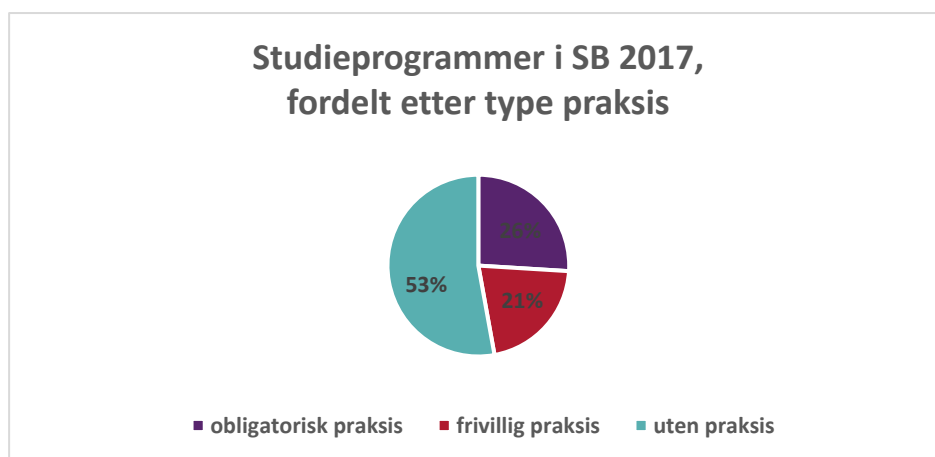
2 Resultater

I dette kapitlet viser vi resultatene vår analyse. Vi ser på andelen studieprogrammer og studenter som har praksis og om denne ser ut til å være obligatorisk eller frivillig. Videre ser vi nærmere på hvilke utdanningstyper som har en stor andel praksis og hvordan fordelingen er mellom bachelor- og mastergradsnivå. Deretter ser vi på hvordan bruken av praksis som læringsform fordeler seg på fagfelt og på hvilke institusjoner praksis er mest utbredt.

2.1 Utbredelsen av praksis – andel studieprogrammer og studenter

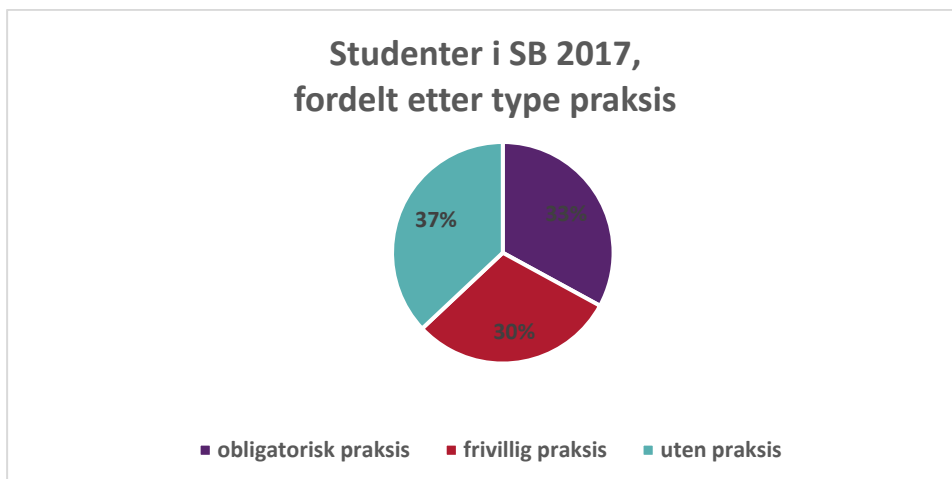
Av alle de 1767 programmene i Studiebarometeret 2017 (SB 2017):

- Har 459 (26 %) programmer organisert obligatorisk praksis.³ En god del av disse er små, definert som at færre enn seks respondenter har oppgitt at de har hatt praksis.
- Har 374 (21 %) programmer studenter som har oppgitt at de har praksis, men den fremstår ikke som obligatorisk.
- Totalt er det 833 (47 %) programmer som har obligatorisk eller ikke-obligatorisk praksis.

Figur1. Fordeling av programmer etter om de har praksis, slik 2. og 5.-årsstudentene oppgir det.

³ Antall programmer er høyere enn det som er omtalt på siden foran. Dette fordi vi her ikke filtrerer vekk de minste programmene, noe vi gjør før visning av svardata på Studiebarometeret.no.

Figur 2. Fordeling av studenter etter om de har praksis, slik 2. og 5-årsstudentene oppgir det.

Figurene 1 og 2 viser at noe under halvparten (47 %) av alle programmer har praksis, mens nesten to tredeler (63 %) av studentene går på programmer med praksis. Det er altså mer vanlig å ha praksis på store studieprogrammer, målt etter studenttallet, enn på små studieprogrammer. Dette kan mer konkret forklares av de store profesjonsutdanningene, med mange studenter på hvert program.

Merk at figurene ikke viser antall studenter som har vært i praksis, men antall studenter som går på programmer der det er praksis.

Av de 64 000 studentene som inngår i Studiebarometeret 2017, går en tredjedel på programmer med obligatorisk praksis, mens nesten en tredjedel er på programmer med frivillig praksis.

Tabell 1. Studenter i Studiebarometeret 2017, fordelt etter type praksis.

	459 programmer med oblig. praksis	374 programmer med frivillig praksis	934 programmer uten praksis
Studenter i SB 17	21 174	19 315	23 785
Respondenter i SB 17	11 861	8 564	10 437
Respondenter som oppga at de har hatt praksis	10 355	1 053	0

Tabell 1 over viser:

- Nesten alle respondenter (91 %) som oppgir at de har hatt praksis, går på programmer der vår definisjon indikerer at praksisen er obligatorisk. De resterende 9 % går på programmer som defineres til å ha frivillig praksis.
- Nesten alle studenter (87 %) som går på programmer med obligatorisk praksis, har hatt praksis. De som ikke har hatt praksis (13 %), er enten andreårsstudenter på programmer der femteårsstudentene oppgir å ha hatt praksis⁴, ellers er studenter på programmer der en del av studentene trolig ennå ikke har hatt praksis⁵.

⁴ Her inngår flere store programmer i blant annet medisin og psykologi. Knappt noen programmer i kategorien «sivilingeniør» har mange studenter som oppgir at de har hatt praksis, disse inngår altså i svært liten grad i noen av disse statistikkene.

⁵ Her inngår programmer i svært mange utdanningstyper på særlig bachelorgradsnivå, deriblant sykepleie og barnehagelærer.

- Bare 12 % av de som går på programmer med det vi definerer som frivillig praksis oppgir at de har hatt praksis.

Av dette kan vi trekke slutningen at i den gruppa av programmer vi har definert som har obligatorisk praksis, finnes de aller fleste studentene som har valgt svaralternativet «har hatt praksis». Mindretallet av de som har valgt dette svaralternativet tilhører den gruppen av programmer vi har definert som å ha frivillig praksis. Utbredelsen av obligatorisk praksis er altså langt større enn frivillig praksis, men sistnevnte kategori består tross alt av over 1000 respondenter og 374 studieprogrammer.

Vi minner igjen om at det primært er studenter som er inne i sitt tredje studieår som er inkludert i Studiebarometeret, og en god del av disse vil ha praksis senere i sitt studieløp. Det gir derfor mening å operere med antall respondenter på programmer med praksis, heller enn antall studenter som oppgir å ha hatt praksis, når utbredelsen beskrives.

2.2 Utdanningstyper

Tabell 2. Antall studieprogrammer fordelt på et utvalg utdanningstyper.

	459 med oblig. praksis	374 med frivillig praksis	934 uten praksis
Barnehage (BA)	45	0	0
Biologi (BA)	0	6	10
Biologi (MA)	5	10	12
Data-IT	5	15	51
Grunnskole	54	1	0
Helse og sosial andre (BA)	52	11	9
Hist-fil (BA)	13	9	52
Hist-fil (MA)	21	14	44
Idrett	14	10	10
Ingeniør (BA)	0	25	75
Lektor (MA)	23	0	0
Pedagogikk	29	19	44
Sosialfag (BA)	16	10	2
Sykepleie (BA)	37	0	0
Sykepleie-MA	15	2	9
Yrkesfaglærer (BA)	24	2	0
Øk/adm (BA)	3	30	84
Øk/adm (MA)	3	20	61

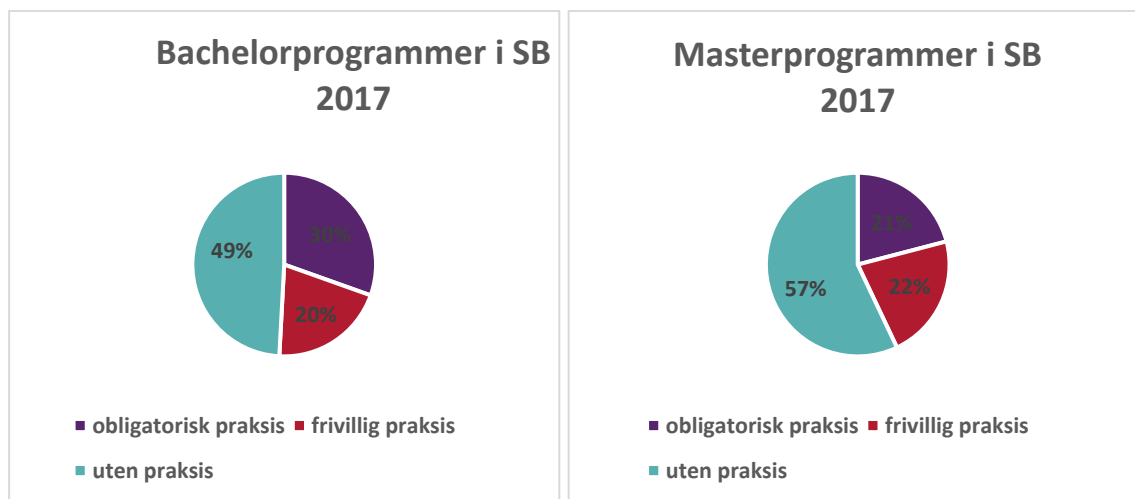
Basert på oversikten i tabell 2 over, virker det som om den litt grove inndelingen basert på inngangsspørsmålet, og den matematiske behandlingen av svardata derfra, treffer godt og plasserer programmene i riktige kategorier:

- Programmer innen utdanningstyper med rammeplanstyrt praksis blir i svært stor grad med i «obligatorisk-kategorien». Det ser vi av at ingen, eller nesten ingen, programmer i disse utdanningstypene havner i «frivillig-kategorien» eller «uten-kategorien». Det ene grunnskolelærerprogrammet i «frivillig-kategorien» er et lite toårig mastergradsprogram. De to yrkesfaglærerprogrammene i samme kategori har trolig praksis, men når akkurat ikke 50 %-kravet om svarandel for å telle med.
- Disiplinfag er hovedsakelig mest representert i «frivillig-» og «uten-kategorien», men vi finner også at noen av disse programmene havner i «obligatorisk-kategorien». Dette kan være

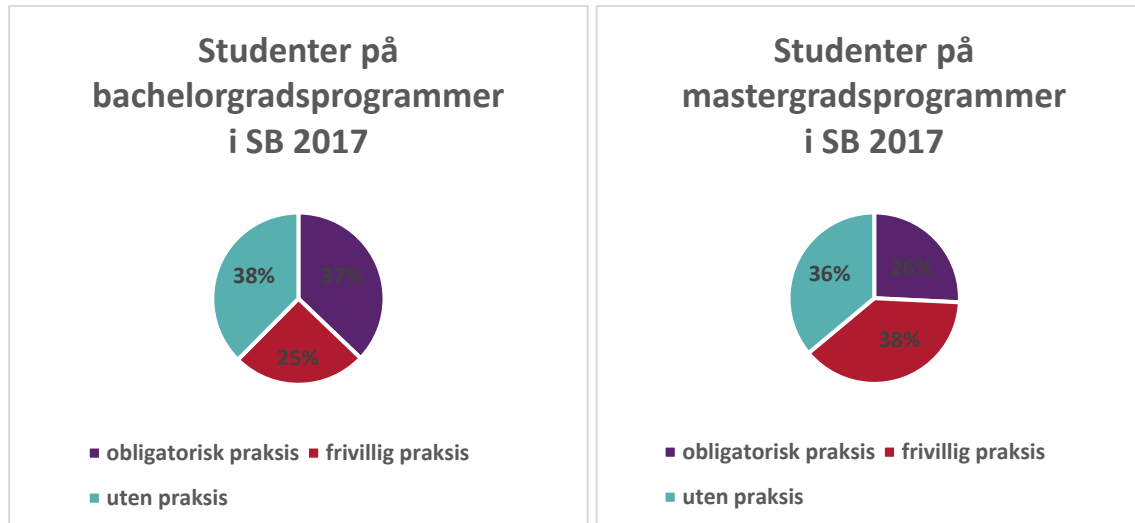
programmer med obligatorisk praksis, eller at så mange av studentene som svarer har hatt (frivillig) praksis at programmene likevel defineres som obligatorisk av vår avgrensning.

2.3 Utdanningsnivå

Oversiktene over gir ikke presise tall på gradsnivå. Totalt var det 936 programmer på bachelorgradsnivå og 831 programmer på mastergradsnivå i Studiebarometeret 2017.

Figur 3. Fordeling av programmer etter om de har praksis, bachelor- og mastergradsnivå.

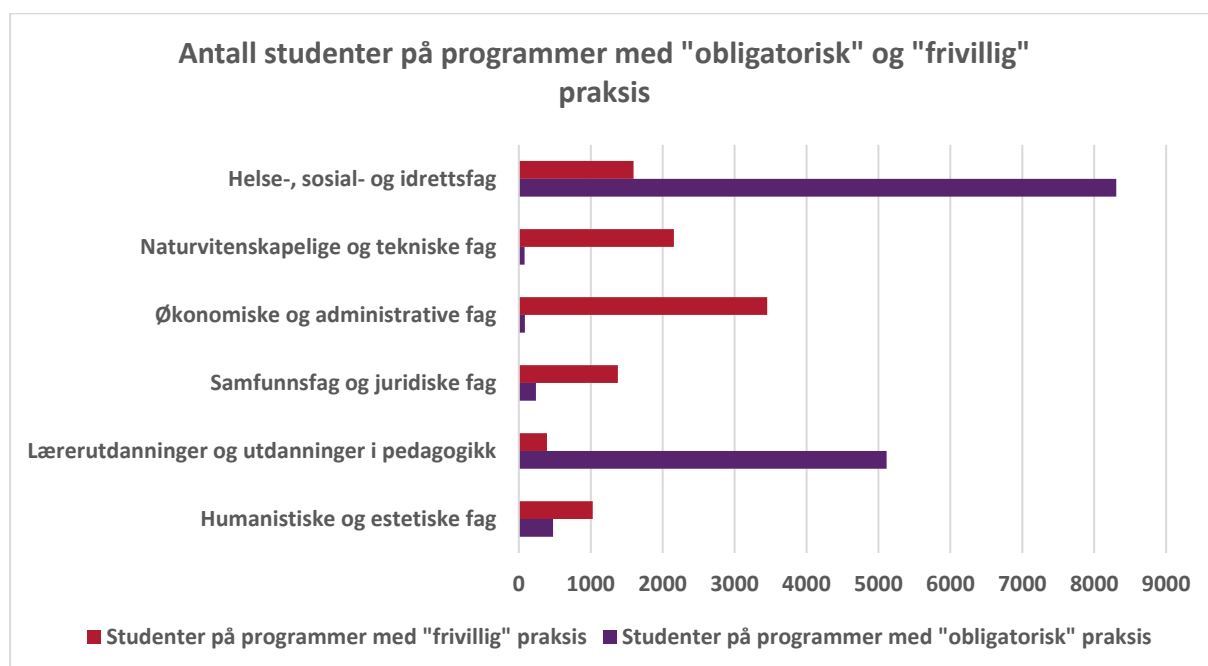
Figur 4. Fordeling av studenter etter om de har praksis, bachelor- og mastergradsnivå.

Figur 3 og 4 over viser at praksis er langt mer utbredt på bachelorgradsnivå enn på mastergradsnivå, mens det også er en betydelig forekomst på mastergradsnivå. På bachelorgradsnivået er praksis mer vanlig på de store enn de små programmene, noe som vises av at andelen studenter på programmer med praksis er høyere enn andelen programmer. På mastergradsnivå finner vi samme tendens.

Det er flere bachelor- enn mastergradsstudenter i sektoren, så også i Studiebarometeret 2017. Totalt går 25 313 bachelorstudenter i Studiebarometerets populasjon på programmer med obligatorisk eller frivillig praksis, det tilsvarende tallet for master er 15 176.

2.4 Fagfelt

Her ser vi hvordan bruken av praksis som læringsform fordeler seg på fagfelt. Merk at bare programmer på bachelorgradsnivå er inkludert. Først viser vi i hvilke fagfelt hovedtyngden av praksis forekommer.

Figur 5. Antall studenter på programmer med praksis, fordelt på fagfelt.

Figuren 5 over viser at en svært stor andel (58 %) av bachelorgradsstudentene som går på programmer med obligatorisk praksis, går på helse-, sosial- og idrettsfag. Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk står for 36 % av den obligatoriske praksisen på bachelorgradsnivå. Til sammen utgjør dette 94 % av programmene. Programmer på de andre fagfeltene har svært lite obligatorisk praksis.

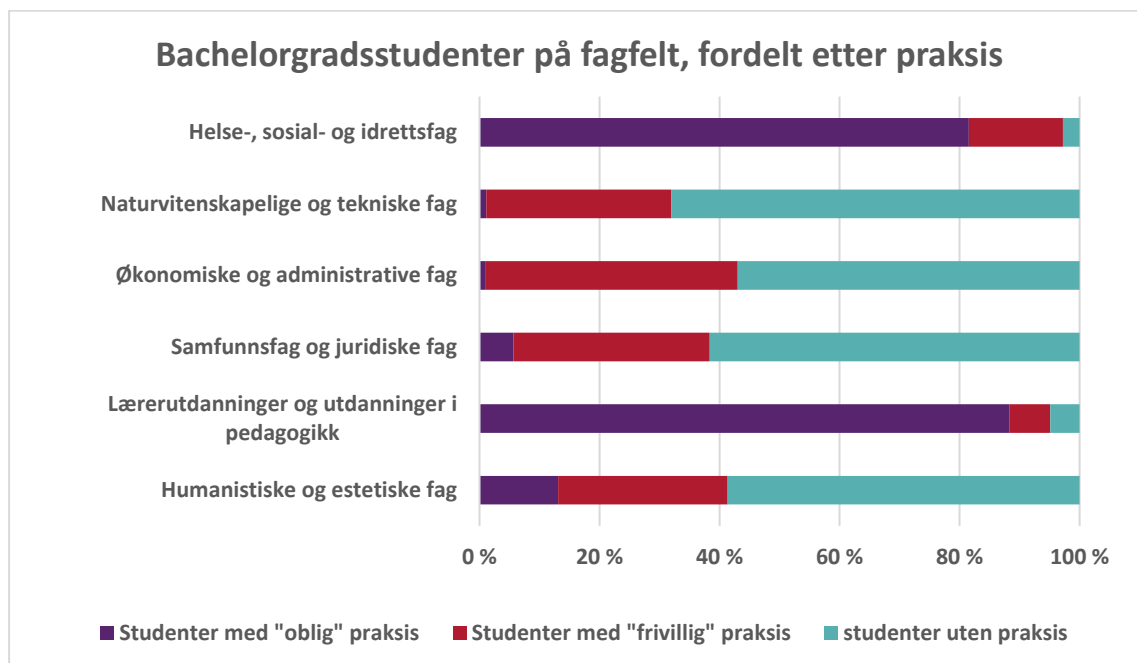
Fordelingen av frivillig praksis er langt jevnere. Størst utbredelse, målt i antall bachelorgradsstudenter som går på programmer med frivillig praksis, har økonomiske og administrative fag med 35 %. Dette fagfeltet står for bare 1 % av obligatorisk praksis.

Totalt sett, om vi slår sammen de to praksiskategoriene, står Helse-, sosial- og idrettsfag for 41 % og Lærerutdanninger og pedagogiske utdanninger for 23 % av alle bachelorgradsstudenter som går på programmer med praksis.

Fagfeltenes størrelse, målt i antall studenter, har betydning for de omtalte tallene. Helse-, sosial- og idrettsfag står for 26 % av alle bachelorgradsstudenter i Studiebarometeret, og er med det størst. Nest størst er økonomiske og administrative fag med 21 %. Helse-, sosial- og idrettsfag sin andel av det totale antallet studenter er imidlertid langt lavere enn andelen av studenter på praksisprogrammer de

utgjør. Dette fagfeltet er dermed størst, både målt i antall studenter og, ikke minst antall praksisstudenter.

Under ser vi nærmere på den interne fordelingen av praksis i hvert av fagfeltene.

Figur 6. Fordeling av studenter i hvert fagfelt etter om de har praksis, gjelder bachelorgradsnivå.

Figur 6 over viser hvordan bachelorgradsstudentene i hvert av de største fagfeltene fordeler seg på henholdsvis obligatorisk, frivillig og «uten praksis». Obligatorisk praksis er langt mer utbredt i helse-, sosial- og idrettsfag og lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk enn i andre fagfelt. Det er en ganske stor forekomst av frivillig praksis i fagfeltene økonomiske og administrative fag (42 %), samfunnsfag og juridiske fag (33 %), naturvitenskapelige og tekniske fag (31 %) og humanistiske og estetiske fag (28 %).

Innen helse-, sosial- og idrettsfag og lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk er det knapt noen bachelorgradsstudenter som går på programmer uten praksis. Innen de andre fagfeltene er denne andelen rundt 60 %.

2.5 Institusjoner

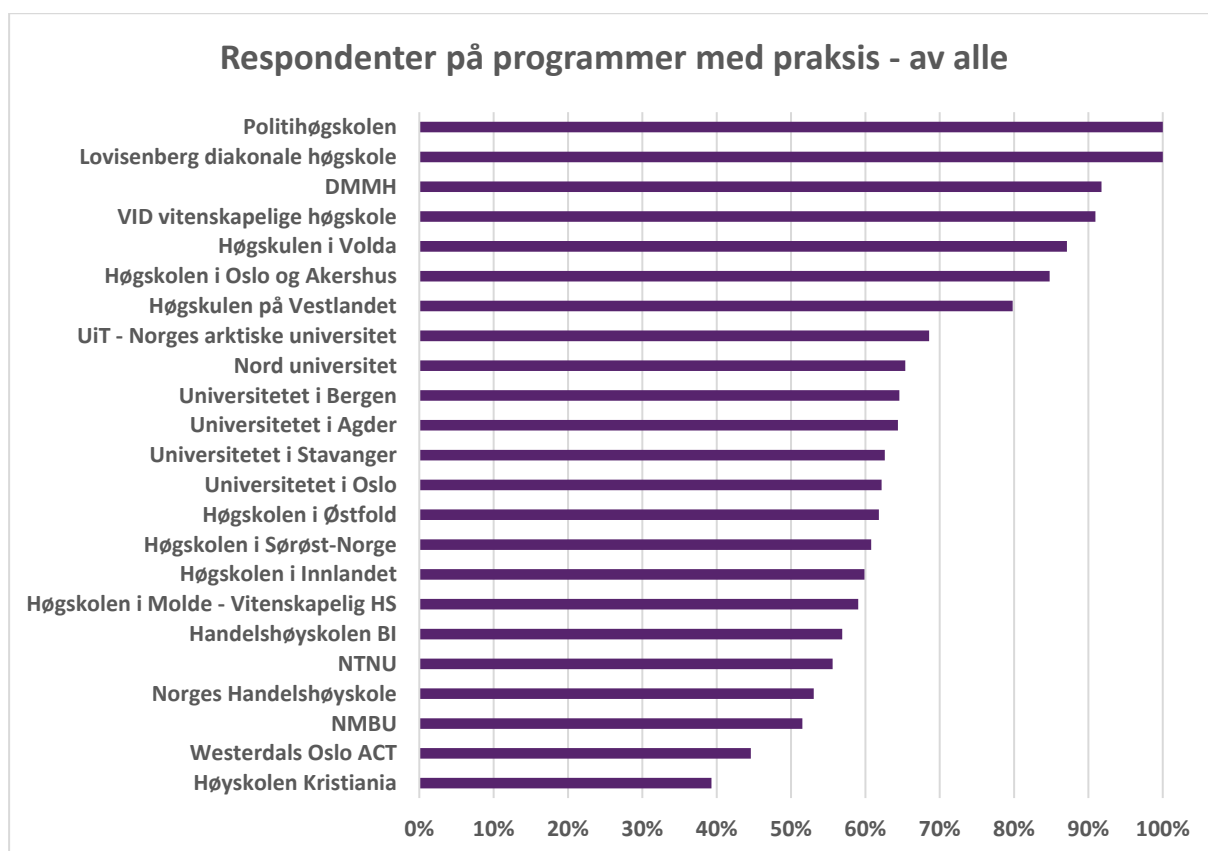
Det inngår 43 universiteter og høyskoler i Studiebarometeret 2017. Ved 37 av disse institusjonene har studentene oppgitt at de har hatt praksis. De fire institusjonene der dette ikke er tilfelle, er alle svært små, med ett program hver i Studiebarometeret i 2017. Som en hovedregel er det slik at jo større institusjonen er, målt i antall studenter/respondenter, jo flere av respondentene går på programmer med praksis (slik vi har definert praksisprogrammer).

I tabell 3 under viser vi hvor stor andel av det totale antallet praksisstudenter de tolv største institusjonene utgjør. Tabellen under viser at nesten 13 % av alle studenter som går på programmer der det tilbys praksis, går på NTNU. NTNU er jo også Norges klart største institusjon. Noe over 10 % går på OsloMet, som er en institusjon med mange store profesjonsutdanninger med praksis.

Tabell 3. Andel av alle respondenter på programmer med praksis som går på hver institusjon.

Institusjon	Andel av alle i Norge med praksis
NTNU	12,7 %
OsloMet	10,4 %
Universitetet i Oslo	8,3 %
Høgskulen på Vestlandet	8,1 %
UiT	6,9 %
Høgskolen i Sørøst-Norge	6,5 %
Universitetet i Bergen	6,1 %
Universitetet i Agder	5,3 %
Universitetet i Stavanger	4,8 %
Høgskolen i Innlandet	3,7 %
Nord universitet	3,5 %
Handelshøyskolen BI	3,2 %

Figur 7 under viser hvor mange av hver institusjons respondenter som går på programmer med praksis. Figuren inkluderer bare de 23 største institusjonene, målt i antall respondenter. På to av institusjonene, Lovisenberg diakonale høgskole og Politihøgskolen, går alle respondentene på programmer med praksis. På flere av de andre institusjonene går svært store andeler av respondentene på slike programmer. Minst andel av respondenter på praksisprogrammer (av de største institusjonene) har Høyskolen Kristiania, med 39 %.

Figur 7. Andel av respondentene på hver institusjon som går på programmer med praksis.

3 Avslutning

I denne analysen har vi forsøkt å gi en indikasjon på utbredelsen av praksis i norsk høyere utdanning med utgangspunkt i allerede tilgjengelige data. Gjennom data fra Studiebarometeret har vi vist andelen studieprogrammer og studenter som går på programmer som har praksis, og om denne ser ut til å være obligatorisk eller frivillig. Dette har vi så brutt ned på utdanningstype, gradsnivå, fagfelt og institusjoner. Denne informasjonen er nyttig som et utgangspunkt for ulike diskusjoner om praksis i høyere utdanning. Ikke minst er det relevant som utgangspunkt for å diskutere hvorvidt flere programmer enn i dag bør innføre praksis for å sikre arbeidslivsrelevans.

Våre funn indikerer at om lag to tredeler av norske studenter har mulighet til å få praksis gjennom sine studieprogrammer. Som forventet har programmer med obligatorisk praksis et tyngdepunkt blant profesjonsutdanninger med rammeplanstyrt praksis. Men vi finner også at studentene rapporterer at betydelige andeler av programmer innenfor utdanningstyper som biologi, historisk-filosofiske fag og økonomi og administrasjon har praksis, enten obligatorisk eller frivillig.

4 Appendiks

Her vises en mer detaljert sammenligning og vurdering av registerdata fra DBH og egenrapportering i Studiebarometeret (SB).

Av alle de 459 programmene som vi i SB definerer til å ha obligatorisk praksis, mangler 77 programmer opplysninger i DBH om praksisandel, mens 61 er oppført med 0 prosent praksis i DBH. De resterende 321 har en praksisprosent høyere enn 0. Samsvaret mellom de to datakildene, med dette perspektivet, er på 70 %. Blant de 77 programmene uten verdi på denne variabelen i DBH, er det programmer innen både barnehage, grunnskole, medisin og lektor. Blant de 61 programmene med 0 prosent praksis i DBH, er det programmer innen både barnehage, farmasi, medisin og lektor. I begge disse gruppene er det en del programmer der alle, eller nesten alle, respondentene i SB har oppgitt at de har hatt praksis. Eksempelvis:

- Prosjektledelse kunst og kreativ næring (26 av 26 respondenter)
- Entreprenørskap og innovasjon (17 av 20 respondenter)
- Farmasi – master (16 av 17 respondenter)
- Reiselivsledelse, bachelorstudium (13 av 14 respondenter)

En del av programmene har altså 0 prosent praksis i DBH, og defineres samtidig til å ha obligatorisk praksis i Studiebarometeret. Dette er programmer der over halvparten av respondentene oppgir å ha hatt praksis. På flere av disse programmene er trolig praksisen ikke obligatorisk.

Svakheten med å bruke data fra Studiebarometeret er at, spesielt på små programmer, vil misforståtte svar få betydning. Om vi bare ser på de 297 av disse 459 programmene som har flere enn 10 respondenter, er tilsvarende mål på samsvar 79 % (29 med 0 i praksis, og 32 uten verdi på variabelen).

Tilsvarende for de programmene som i Studiebarometeret defineres som frivillige: I Studiebarometeret har vi definert 374 programmer til å ha frivillig praksis, av disse er det 33 som er oppført med en praksisandel større enn 0 i DBH, der rapporteringen jo handler om obligatorisk praksis. Samsvaret mellom de to datakildene på disse programmene kan dermed sies å være 91 %. Årsaken til at 9 % av programmene ikke samsvarer, ligger i mange tilfeller trolig i at praksisoppholdene skjer senere i studiet enn i 3.semester, der populasjonen i Studiebarometeret befinner seg.

Blant de 934 programmene som vi i Studiebarometeret definerer til å være uten praksis, verken obligatorisk eller frivillig, er 11 programmer oppført med en praksisandel høyere enn 0 i DBH. Her er treffprosenten altså nesten 100 %.